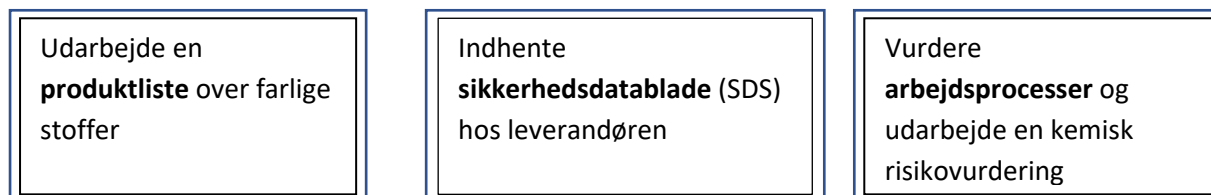

Kemisk risikovurdering, lovkrav fra 1. juli 2019.

Kravet om skriftlige arbejdspladsbrugsanvisninger (APB) er udgik i arbejdsmiljøloven i 2019.

Hvis der er farlig kemi på arbejdspladsen, skal I nu i stedet vurdere, om den farlige kemi udgør en risiko for de ansattes sikkerhed og sundhed. Det er det, man forstår ved den **kemiske risikovurdering**:

Arbejdspladsen skal:

Hvis resultatet af den kemiske risikovurdering viser, at der foregår arbejdsprocesser der udgør en risiko ift. kemi, skal der laves en handlingsplan til arbejdspladsens APV.

For at kunne vurdere, om den farlige kemi udgør en risiko for de ansattes sikkerhed og sundhed, er der altid nogle forhold, som skal indgå i vurderingen.

Det drejer sig om følgende 7 forhold:

1. Stoffernes og materialernes farlige egenskaber (SDS punkt 2, 3, 10 og evt. 11 om toksikologiske oplysninger).
2. Eksponeringsgrad, -type og -varighed (SDS punkt 7, 8 og 9).
3. Omstændighederne ved arbejdet med de farlige stoffer og materialer, herunder mængden (SDS punkt 7 og 10).
4. Virkningen af de forebyggende foranstaltninger, der er truffet eller skal træffes (SDS punkt 7, 8.2.1 og 8.2.2).
5. Erfaringer fra arbejdsmedicinske undersøgelser (SDS punkt 8 om eksponeringskontrol og kontrolparametre).
6. Arbejdstilsynets grænseværdier (SDS punkt 8 om eksponeringskontrol og kontrolparametre).
7. Leverandøroplysninger om sikkerhed og sundhed (Husk SDS på alle farlige produkter).

Kom godt i gang:

- **Ryd op** og bortskaf kemikalier, som I ikke længere anvender. Det vil gøre det efterfølgende arbejde nemmere for jer. Kortlæg og lav lister over, hvad I har tilbage af kemikalier i hver afdeling (fx på kirkegården og ifm. rengøring i kirken og andre lokaler).
- **Indhent nye sikkerhedsdatablade** fra jeres leverandører, så I er sikre på det er de nyeste udgaver I har (da indholdet kan have ændret sig, siden sidste gang I fik et SDS på produktet).

- **Udarbejd en produktliste/fortegnelse** over alle farlige stoffer og materialer I arbejder med, dvs. de produkter der er mærket med et faresymbol (CLP – forordningen/rødt-hvidt mærkat):

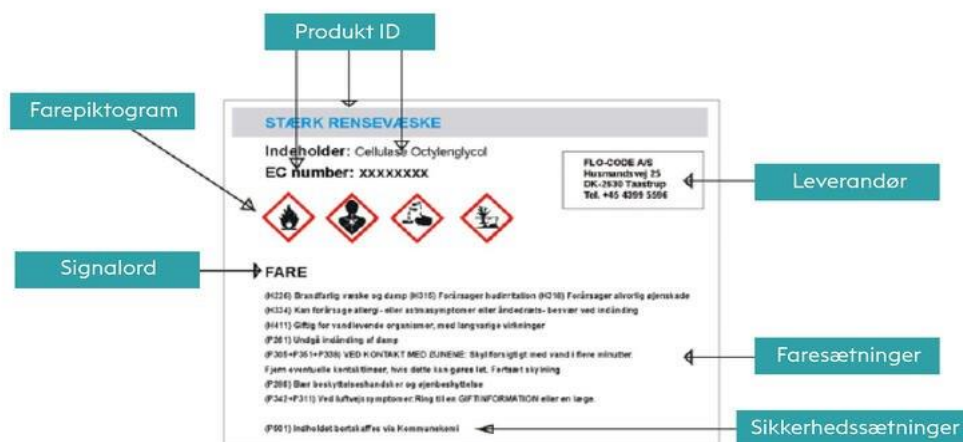

- Få et **overblik over jeres arbejdsprocesser** med kemikalier, f.eks. rengøring af maskiner, afrensning af værktøj, metaldele, ovne, pensler, påfyldning af benzin/diesel på tekniske hjælpemidler, rengøring, vinduespudsning osv.
- **Risikovurder** de enkelte arbejdsprocesser ved at gennemgå de 7 ovenstående punkter og noter resultatet af risikovurderingen.
F.eks.: I bruger rengøringsmidler på sprøjteflaske. Det foregår indendørs og ud for hovedhøjde, og der er derved en risiko for indånding af aerosoler, der indeholder organiske opløsningsmidler.
- Resultatet af risikovurderingen overføres til **handlingsplanen med løsning** (f.eks. sprøjt ned i rengøringsklud og aftør med denne i stedet), tidsfrist og ansvarlig for udførelsen.
- Inddrag risikovurderingen og løsninger på evt. problemer i **oplæring og instruktion** af de ansatte.
- Ansatte og Arbejdstilsynet skal have adgang til produktlisten og sikkerhedsdatabladene, fx på papir, tablet, pc, telefon, QR koder etc.
- Arbejdspladsen skal vurdere, hvordan udsættelsen for de skadelige produkter er forebygget, og hvor effektiv beskyttelsen er. Kan kontakt med de farlige stoffer undgås eller minimeres?

Regler - Sikkerhedsdatablade (SDS)

Produkter, hvor der IKKE automatisk medfølger et sikkerhedsdatablad, fx hvis I har købt produktet i et byggemarked, supermarked m.v.:

Så skal I **selv sørge for** at rekvirere et SDS. I praksis: Hvis produktet har en etiket med et faresymbol, signalord og faresætning, se eksempel herunder:

Der er nogle produkter hvor der **ikke** stilles krav til CLP-klassificering, men hvor produktet alligevel kan være sundhedsskadeligt. Eksempel herunder (vinduesrens):

PUNKT 1: Identifikation af stoffet/blandingen og af selskabet/virksomheden

Udgivet dato 03.11.2015

1.1. Produktidentifikator

Kemikaliets navn Borup vinduesrens KTB

1.2. Relevante identificerede anvendelser for stoffet eller blandingen samt anvendelser, der frarådes

Funktion Rengøring af vinduer.

Relevante identificerede anvendelser ES 1

SU21 Forbrugermæssige anvendelser: Private husholdninger (= den almindelige offentlighed = forbrug-gerne)
PC35 Vaske- og rensesubstanter (herunder opløsningsmiddelbaserede produkter)

PUNKT 2: Fareidentifikation

2.1. Klassificering af stoffet eller blandingen

Klassificering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP/GHS] EUH 210

CLP klassificering, kommentarer Produktet skal ikke klassificeres efter forordningen 1272/2008 for klassificering og mærkning.

2.2. Mærkningselementer

2.3. Andre farer

Andre farer Indeholder polyaminopropyl-biguanide. Kan udløse allergisk reaktion. Sikkerhedsdatablad kan på anmodning rekvireres. (EUH210)

Oplæring og instruktion

- Er arbejdsgiverens ansvar
- Skal altid ske i forbindelse med brug, nye kemiske produkter, nye arbejdsprocesser og ved nyansættelser
- Skal baseres på den kemiske risikovurdering
- Er som udgangspunkt mundtlig. Der er dog metodefrihed, **det vigtigste er at medarbejderne forstår instruktionen**
- Ved særlig farlige stoffer og materialer samt arbejdsprocesser, som kan medføre forgiftning, kræft og andre alvorlige helbreds-skader, og som fx kan klassificeres med H-sætninger, skal instruktion følges op af skriftligt materiale
- Skal tilpasses den enkelte virksomheds konkrete arbejds-situationer og tilpasses de konkrete medarbejdere

Formålet er at de ansatte skal kende til:

- De farer og risici der er forbundet med arbejdet.
- Sikkerhedsforanstaltninger der skal beskytte dem mod disse farer og risici.
- Hvordan de skal handle i forbindelse med uheld, fx udslip, opsamling af spild, førstehjælp m.v.
- Hvordan arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Oplæringen og instruktionen skal mindst omfatte følgende:

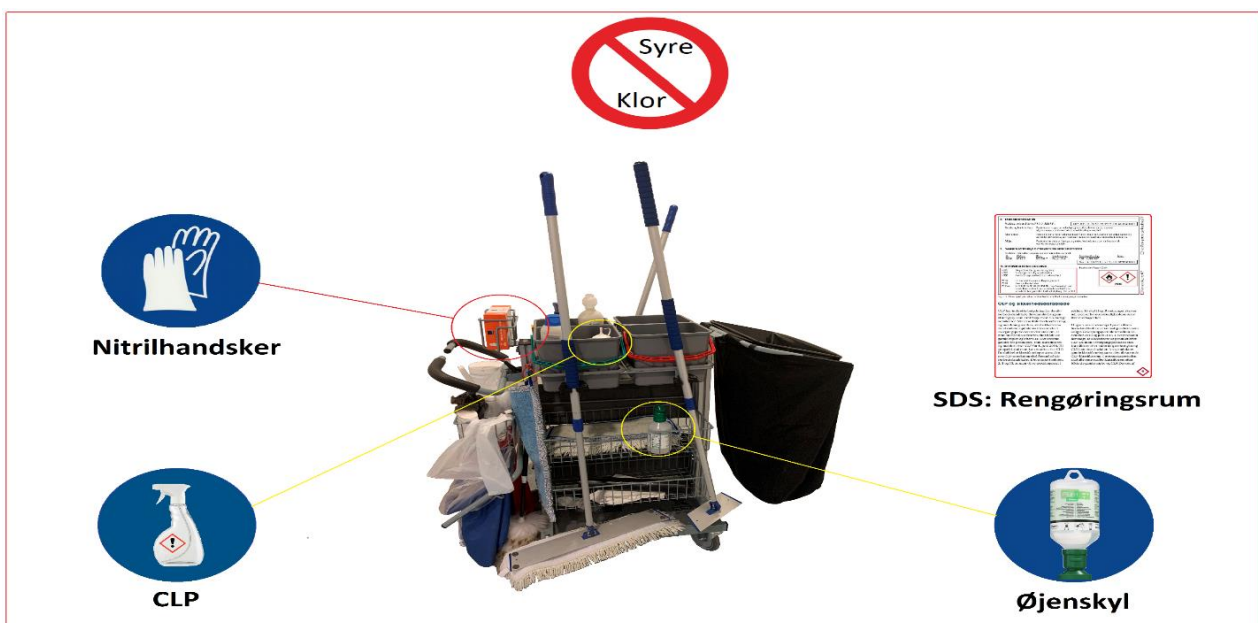
1. Oplysninger om de farlige stoffer og materialer herunder navn, faremærkning, risici ved arbejde med og udsættelse for dem. Her kan produktlisten fra den kemiske risikovurdering indgå.
2. Oplysninger om håndtering, brug og opbevaring herunder eventuelle anvendelsesbegrænsninger.
3. Oplysninger om korrekt brug af personlige værnemidler (de godkendte værnemidler til det enkelte produkt og kassering af en-gangs værnemidler efter brug) og disses placering på arbejdspladsen.
4. Sikkerhedsforanstaltninger ved uheld, f.eks. brand, spild og lignende.
5. Bortskaffelse af stoffer og materialer samt værnemidler efter endt brug og øvrig håndtering af affald, herunder særligt mærket affald.

Alle oplysninger findes i SDS.

Vælger I, at den mundtlige instruktion skal suppleres med skriftligt materiale, kan det fx være:

- Beskrivelser, piktogrammer, tegninger eller en video.
- Arbejdsforskrifter eller arbejdsinstruktioner med angivelse af risici ved de enkelte anvendte stoffer og materialer og sikkerhedsforskrifter ved forskellige trin og faser i arbejdet.

Eksempler på skriftlige instruktioner:

Følgende værnemidler **SKAL** bruges ved
tapning og produktion af epoxy

Forklæde

Beskyttelsesbriller

Støvler

Nitrilhandsker

Skåneærmer

Hvad ser Arbejdstilsynet på ved et tilsyn?

- Arbejdstilsynet fører tilsyn på området som tidligere.
- Under tilsyn kigger de på den kemi og de **processer** der anvendes og arbejdes med.
- Anvendes der fx korrekt ventilation ved svejsning?
- Arbejdes der med de rette personlige værnemidler, ved arbejde med kemi?
- Er sikkerhedsdatablade (SDS) tilstede og tilgængelige?
- Er der udarbejdet en liste over alle kemiske produkter og processer?
- Er de ansatte oplært og instrueret i, at arbejde med de anvendte produkter og processer?

Arbejdstilsynet kan afgive påbud alene om manglende instruktion og oplæring, uafhængigt af om der afgives andre påbud. Dette var ikke tilfældet tidligere.

Mere info om kemisk risikovurdering

- STOP risikoen: <https://at.dk/emner/kemisk-arbejdsmiljoe/stop-risikoen/>

